

УДК 349.4

І. Костяшкін, канд. юрид. наук, доц.
Хмельницький університет управління і права, Хмельницький

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ПРИ РОЗПОДІЛІ ЗЕМЕЛЬ ЗА ЦІЛЬОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ

В статті досліджено актуальні проблеми здійснення повноважень власниками та користувачами відповідних земельних ділянок, з огляду на порядок встановлення та зміни цільового призначення земель. За наслідками дослідження запропоновано напрямки удосконалення існуючої системи розподілу земель на засадах забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні.

Ключові слова: соціальна функція, право власності на землю, цільове призначення земель, категорія земель, планування території, зонування.

Виняткова роль та значення землі полягає у тих функціях, які вона виконує у суспільстві в цілому і в життєдіяльності кожного його члена, зокрема. Адже земля є середовищем життєдіяльності людини, яке не лише визначає місце її перебування, а є тією живильною основою, довкола якої створюються екологічні, економічні, рекреаційні, естетичні, оздоровчі та інші умови існування. Виступаючи не лише місцем, але й умовою життєдіяльності людини, земля потребує особливого регулювання порядку її використання з метою гарантування дієвих правових механізмів, які забезпечуватимуть можливість ефективної реалізації потреб та інтересів як окремої особи, громадянина, соціальних груп, так і держави та суспільства загалом, залишаючи пріоритетним питання збереження якості ґрунтів, охорони земель та ландшафтів, екологічної безпеки в умовах зростання техногенного навантаження. Правове забезпечення відповідного режиму земель в Україні здійснюється в силу їх розподілу за цільовим призначенням та визначенням особливих умов використання окремих категорій земель.

Варто відзначити, що значний вклад у питання правового обґрунтування цільового використання та охорони земель в Україні внесли праці В.І. Андрейцева, А.Г. Бобкової, А.П. Гетьмана, П.Ф. Кулинича, А.М. Мірошніченка, В.В. Носіка, В.І. Семчика, М.В. Шульги, Н.І. Тітової, В.М. Правдюк та інших. Однак, правозастосовна практика на сучасному етапі розвитку земельних правовідносин свідчить про необхідність вдосконалення або реформування відповідного правового інституту, враховуючи необхідність ефективної реалізації приватних інтересів в процесі здійснення повноважень власника земельної ділянки та здійснення соціальної функції відповідного права, що знаходить своє відображення і на рівні наукових досліджень, зокрема, в роботах П.Ф. Кулинича, А.М. Мірошніченка, В.В. Носіка, В.М. Правдюк.

Спробуємо систематизувати існуючі проблеми та шляхи їх вирішення з метою відпрацювання дієвих пропозицій, спрямованих на забезпечення соціально орієнтованого розвитку земельних правовідносин в сфері забезпечення суспільних та приватних інтересів, гарантування соціальної функції права власності на землю, при визначенні умов використання тих чи інших земельних ділянок.

Зокрема, серйозною проблемою застосування принципу цільового використання земель виступають певні перешкоди на шляху здійснення повноважень власниками та користувачами відповідних земельних ділянок. На думку В.В. Носіка, очевидним є той факт, що існуючий адміністративний порядок встановлення і зміни цільового призначення земельних ділянок є стримуючим фактором у прогресивному розвитку земельних відносин, оскільки не дає права власнику земельної ділянки вільно користуватись і розпоряджатись такою ділянкою для задоволення тих чи інших потреб і реалізовувати гарантоване Конституцією України право власності на землю [1, с. 169]. Серед перешкод реалізації суб'єктивних земельних прав виступає, по-перше, ці-

льове призначення земельної ділянки, яке зазначається в правовстановлюючому документі не у відповідності до категорії земель, а згідно її функціонального призначення, що встановлено Класифікацією видів цільового призначення земель (далі – Класифікація) [2], легітимність якого, м'яко кажучи, викликає сумніви. Визначене у такий спосіб цільове призначення земельної ділянки значно звужує можливості власника, заганяючи його в рамки чітко визначеної, вузької мети використання. Так, до прикладу, отримання у власність земельної ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку в межах земель житлової та громадської забудови створює значні перешкоди власнику для її використання в комерційних цілях в межах тієї ж категорії земель.

По-друге, незрозумілим видається цільове призначення земельної ділянки, що визначається не за метою використання, а за видом господарської діяльності. Зокрема, відповідно ст. 20 Земельного кодексу України земельні ділянки сільськогосподарського призначення використовуються їх власниками або користувачами виключно в межах вимог щодо користування землями певного виду використання, встановлених статтями 31, 33-37 цього Кодексу, а саме фермерського господарства, особистого селянського господарства, сінокошіння та випасання худоби, садівництва, городництва, та ведення підсобного господарства [3]. Не зрозумілим є відсутність ведення товарного сільськогосподарського виробництва, про яке йдеться в ст. 22 Земельного кодексу України та яке відображено в більшості державних актів, що отримані громадянами внаслідок виділення земельної частки (паю). З іншого боку, подібне законодавче формулювання значно обмежує права громадян щодо використання земельної ділянки для сільськогосподарських потреб, оскільки громадянин-власник земельної ділянки, наприклад, для ведення фермерського господарства, не матиме змоги її використання без реєстрації такого господарства, скажімо, для власних потреб, ведення особистого селянського господарства тощо. При цьому, вид господарювання не має впливати на коло прав та обов'язків щодо використання, відтворення, охорони та захисту відповідних земель, а отже і на їх правовий режим.

По-третє, порядок зміни цільового призначення визначений Земельним кодексом України передбачає складну процедуру, подібну до процедури набуття права власності на землю. Зокрема, як і процедура безоплатного отримання земельної ділянки, що визначена ч. 6-10 ст. 118 Земельного кодексу України, процедура зміни цільового призначення передбачає розробку та погодження такого проекту, прийняття рішення про його затвердження і, на цій підставі, виготовлення нового правовстановлюючого документа на земельну ділянку, що обмежує можливості власника у вільному та мобільному прийнятті рішення щодо порядку використання земельної ділянки. І справа тут навіть не в тому, що приймаючи відповідне рішення, уповноважений орган використовує

лише встановлену процедуру без застосування визначених критеріїв щодо можливості зміни цільового призначення. Проблемою в даному випадку є сам факт проходження громіздкої і тривалої в часі процедури у разі відсутності нормативних обмежень щодо використання земельної ділянки для тих чи інших потреб. Адже, при застосуванні правил зонування території власник, як правило, самостійно вирішує питання цільового використання за умови дотримання встановлених обмежень.

Наступною проблемою розподілу земель за цільовим призначенням є відсутність чіткого територіального розмежування або накладання відповідних правових режимів окремих категорій земель. Так, відповідно до положень ст. 19 Земельного кодексу України, всі землі є поділені на відповідні категорії, що зумовлює виділення відповідного правового режиму. Натомість, фактично певні земельні ділянки неможливо віднести до жодної з категорій, що передбачені відповідною нормою, з іншої сторони, окремі земельні ділянки можуть бути віднесені одночасно до кількох категорій. Така ситуація є цілком можливою, на думку А.М. Мірошніченка, коли до земель об'єктів природно-заповідного фонду або земель оборони входять землі лісового та водного фонду, землі сільськогосподарського призначення тощо (дуже поширена ситуація); коли до земель водного фонду належать землі житлової та громадської забудови тощо [4]. Як вірно зазначає Н.Р. Малишева, землі окремих категорій природно-заповідного фонду мають, так би мовити, "подвійну прописку": вони є одночасно землями природно-заповідного фонду і землями рекреаційного призначення [5, с. 146]. Разом з тим, на думку В.М. Правдюк, **розмежування категорії земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, яка існувала в якості єдиної категорії в період 1970-2001 років, на чотири самостійні категорії, здійснене після прийняття Земельного кодексу України 2001 року, навряд чи можна назвати не лише вдалим, а і здійсненим взагалі. Критерії для розмежування земель в межах наведених вище чотирьох категорій частково співпадають один із одним і створюють передумови для конфліктів віднесення однієї земельної ділянки одночасно до кількох категорій земель, що зумовлює об'єктивну необхідність скасування системи поділу земель України за цільовим призначенням** [6, с. 119].

Маємо визнати, що проблемою поділу земель на категорії є не лише відсутність фактично проведеного поділу, але і відсутність чітких критеріїв такого поділу. Як відзначається у спеціальних дослідженнях, незважаючи на те, що законодавством з одного боку декларується поділ земель на категорії як здійснений факт, ані зрозумілих критеріїв віднесення окремих земельних ділянок до певних категорій, ані чітких вимог, яке саме фактичне використання земель для певних видів цільового призначення є законним, а яке ні, законодавством не встановлено [6, с. 130]. Аналізуючи склад та порядок визначення тих чи інших категорій земель стає очевидним, що виділення земель відповідних категорій є досить умовним і встановлюється за наявності природних ресурсів, об'єктів історико-культурного чи спеціального призначення або необхідністю використання земель для таких потреб.

Однак, в даному відношенні заслуговує на увагу той факт, що виходячи з положень чинного законодавства, виділення земельних ділянок за цільовим призначенням відбувається також за юридичним критерієм. Тобто, категорія земель є не просторово-територіальним, а правовим утворенням, що знайшло своє відображення в роботах ряду вчених радянської епохи (А.М. Турубі-

неро, Ю.Г. Жарикова, Л.П. Фоміної [7, с. 103; 8, с. 10; 9, с. 43]). Досліджуючи запропоновані підходи, П.Ф. Кулинич відзначає, якщо вважати, що кожна категорія земель є територіально-просторовим утворенням, то це означає, що землі кожної категорії земель між собою не перетинаються: одна категорія земель починається там, де закінчується інша, і навпаки; їх об'єднує лише спільна межа. Якщо ж виходити з того, що категорія земель являє собою правове утворення, то це означає, що землі різних категорій земель можуть перетинатися, тобто землі однієї категорії можуть перебувати у складі земель іншої категорії. Відповідно і правовий режим земель однієї категорії може накладатися на землі іншої категорії, для якої встановлено інший правовий режим [10, с. 25-26].

А.М. Мірошніченко вважає за потрібне визнати можливість належності однієї земельної ділянки одночасно до кількох категорій, за умови встановлення правила вирішення колізій між правовими режимами у разі їх виникнення, шляхом визначення пріоритетності одних категорій земель над іншими. Такі пріоритети, на його думку, повинні застосовуватися не лише при колізії правових режимів, а й при потребі зміни категорій земель. Більше того, аналізуючи досвід Російської Федерації щодо проблеми подвійної (потрійної тощо) належності земельних ділянок до різних категорій, вчений приходиться до висновку, що у сусідній державі був обраний не найкращий варіант вирішення проблеми через законодавчу фіксацію правила, за яким одна земельна ділянка може належати лише до однієї категорії земель [4]. Це призводило до того, що, наприклад, землі природно-заповідного фонду в межах населених пунктів використовуються відповідно до режиму земель "особливо охоронюваних територій та об'єктів", але не відносяться до цієї категорії земель [11, с. 27].

Сприймаючи вказаний підхід, маємо визнати необхідність першочергового забезпечення правового режиму землі як прийняттого середовища існування людини, що вимагає дотримання пріоритету екологічних вимог, при використанні різних категорій земель за умови безперечних переваг правового режиму земель природоохоронного призначення.

На другому місці має бути гарантовано збереження відтворення та ефективного використання сільськогосподарських земель, які переважно формують основне національне багатство і виступають гарантом продовольчої безпеки держави. При цьому, пріоритетність таких земель має визначатись двома факторами: їх природними властивостями та місцем розташування. Так, якщо земельна ділянка відноситься до особливо цінних земель, визначених в ст. 150 Земельного кодексу України, її використання для сільськогосподарських потреб є пріоритетним, якщо ж земельна ділянка розташована в межах населеного пункту її правовий режим підпорядковується правовому режиму інших категорій земель.

Правовий режим земель житлової та громадської забудови має пріоритетне значення в межах населених пунктів, однак, і тут підпорядковується правовому режиму земель природоохоронного призначення. Землі іншого спеціального призначення слугують, як правило, територіальним базисом для галузей економіки, що пов'язано з підпорядкуванням їх правового режиму, у разі колізії правових норм щодо забезпечення правових режимів інших категорій земель. Разом з тим, слід враховувати необхідність забезпечення загально суспільних інтересів, коли виникає потреба будівництва доріг, ліній електропередач та зв'язку, трубопроводів, осушувальних і зрошувальних каналів, геодезичних пунктів, житла, об'єктів соціально-культурного призначення, нафтових і

газових свердловин та виробничих споруд, пов'язаних з їх експлуатацією. У таких випадках правовий режим усіх категорій земель підпорядковується необхідності забезпечення відповідних суспільних потреб.

Проведений побіжний аналіз актуальних проблем правового забезпечення поняття та змісту цільового призначення земель, зумовлюють необхідність удосконалення існуючої системи розподілу земель на засадах забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні, де ключовими мають бути гарантовані наступні підходи.

По-перше, соціальний зміст діяльності держави зумовлює забезпечення якнайширшої автономії власника щодо володіння користування та розпорядження земельною ділянкою. Такий підхід передбачає мінімізацію державного впливу на вибір мети використання власної ділянки, що може бути забезпечено послідовно в два етапи. Оскільки, як відмічається в спеціальних дослідженнях, в разі скасування системи поділу земель за цільовим призначенням, існуюче правове регулювання в галузі планування ще не здатне виконати ті окремі землекорисувальні функції, що їх зараз виконує поділ земель за цільовим призначенням [6, с. 176], на першому етапі важливо наповнити реальним змістом ч. 5 ст. 19 Земельного кодексу України щодо самостійного визначення власником або користувачем земельної ділянки виду її використання в межах певної категорії земель. Зокрема, варто було б запозичити російський досвід, відповідно до якого, будь-який вид дозволеного використання з передбачених зонуваних територій видів вибирається самостійно, без додаткових дозволів і процедур узгодження, відобразити в правовстановлюючому документі лише назви категорії земель, а не її функціонального чи будь-якого іншого призначення. Відмовитись від зобов'язання використання земельних ділянок сільськогосподарського призначення виключно в межах вимог щодо користування землями певного виду, встановлених статтями 31, 33-37 Земельного кодексу України, які фактично визначають форму господарювання на землі, що не має впливати на коло прав та обов'язків громадян в сфері використання, відтворення, охорони та захисту відповідних земель, а отже і на їх правовий режим. Переглянути механізм зміни цільового призначення земель, в основу якого має бути покладено не визначені процедурні моменти, а особливості відповідної земельної ділянки та перспективне планування території, тобто чіткі критерії, що визначатимуть можливість чи, навпаки, обмеження у використанні земельної ділянки для визначених потреб. В разі відсутності таких обмежень зміна цільового призначення має відбуватись по спрощеній схемі, на підставі документації із землеустрою, шляхом виготовлення нового правовстановлюючого документа, за заявою власника. За умов наявності встановлених обмежень, наприклад, неприпустимість розміщення виробничих об'єктів у житловій, чи природоохоронній зоні, зміна цільового призначення не відбувається взагалі, або ж відбувається за умови проведення спеціальних досліджень чи експертиз.

Наступний етап має передбачати трансформацію цільового призначення земель шляхом наповнення реальним змістом законодавства про зонування через визначення обмежень, які можуть застосовуватись при встановленні правового режиму відповідних земель, що передбачатиме можливість вибору поведінки власника земельної ділянки не за принципом "дозволено все що передбачено", а виходячи із принципу "дозволено все, що не заборонено". Слід зазначити, що законодавство і зараз значною мірою побудовано не на засадах розкриття того, що ж являє собою цільове призначення, а

на засадах встановлення обмежень та приписів щодо використання певних земель [4]. А при впровадженні визначених пропозицій відмова від принципу обов'язкового використання земель за цільовим призначенням відобразить фактичний стан речей.

По-друге, важливим конституційним принципом, який розкриває правову природу соціальної функції права власності є її зобов'язальний зміст, що особливо актуально саме для земельних правовідносин. Означений принцип має гарантувати використання земельної ділянки відповідно тих пріоритетних напрямків, які визначені при плануванні території. Відтак, власник чи землекористувач за будь-яких обставин зобов'язаний не лише дотримуватись певних обмежень чи заборон, але й здійснювати її фактичне, активне використання на даному етапі, відповідно до визначеної мети (цільового призначення), а в подальшому – згідно проведеного зонування. Особливо це стосується земель, які слугують засобом виробництва у сільському господарстві, використання яких є фактично обов'язком власника.

По-третє, категорія земель як форма їх цільового призначення, передбачає поєднання юридичного та територіального принципу розподілу, що не виключає накладання правового режиму окремих категорій земель, а відтак потребує визначення відповідних пріоритетів щодо забезпечення їх охорони. Зокрема, особливого значення на сучасному етапі набуває питання фіксації, перспективного планування та забезпечення пріоритетної охорони земель зони національної екологічної мережі, використання яких має перебувати під особливим контролем з боку держави, з метою недопущення діяльності, що може негативно вплинути на стан природного середовища. Наступну групу земель за пріоритетністю правового режиму становлять сільськогосподарські землі (зона сільського господарства), які переважно формують основне національне багатство і виступають гарантом продовольчої безпеки держави. Відтак, діяльністю власників таких земель має бути гарантовано їх збереження, відтворення та ефективне використання, за умов недопущення погіршення їх якісних характеристик. При цьому, пріоритетність таких земель має визначатись двома факторами: їх природними властивостями та місцем розташування. Наступну групу утворюють землі житлової та громадської забудови або, так званої, сельбищної зони, правовий режим яких є пріоритетним в межах населених пунктів. Використання таких земель з боку їх власників має забезпечити створення повноцінного життєвого середовища, що включає дотримання екологічних, будівельних, естетичних та інших вимог, які визначають правовий режим вказаних земель. Землі, що слугують територіальним базисом для усіх напрямків виробничої та пов'язаної з цим обслуговуючої сфери, мають виділятися за залишковим принципом (окрім випадків, що стосуються суспільних потреб), виходячи з перспективного планування території і можуть бути об'єднані у зону промисловості та комунікацій. Пропоноване зонування може бути деталізовано на регіональному і місцевому рівні та передбачає трансформацію цільового призначення земель шляхом наповнення реальним змістом законодавства про планування території, яке б враховувало як природні, так і територіальні критерії, а також фактори соціально-економічного, екологічного, демографічного та іншого характеру, пов'язані з необхідністю забезпечення публічних та приватних інтересів.

У свою чергу, подальших досліджень у відповідній сфері потребує механізм забезпечення соціальної функції права власності на землю в процесі реформування інституту цільового призначення земель в Україні.

Список використаних джерел

1. Носік В.В. Право власності на землю українського народу. Монографія. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
2. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року № 548 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 85 (15.11.2010). – Ст. 3006.
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III // Відомості Верховної Ради України від 25.01.2002 р. – 2002. – № 3. – стаття 27.
4. Мірошніченко А.М. Проблемні правові питання поділу земель на категорії / А.М. Мірошніченко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2005. – № 12 (50). – С. 42-51.
5. Земельний кодекс України: науково-практичний коментар / За заг. ред. В.І. Семчика. – К.: ІнЮре, 2003. – 676 с.

6. Правдюк В.М. Поділ земель України за цільовим призначенням за законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / В.М. Правдюк. – Київ, 2012. – 220 с.
7. Турубінер А.М. Право государственной собственности на землю в Советском Союзе / А.М. Турубінер. – М.: Изд-во МГУ, 1958. – 330 с.
8. Фомина Л.П. Правовой режим земель сельскохозяйственного назначения / Л.П. Фомина // Правовой режим земель в СССР. – М.: Наука, 1984. – С. 9-44.
9. Жариков Ю.Г. Право сельскохозяйственного землепользования / Ю.Г. Жариков. – М.: Юрид. лит., 1969. – 200 с.
10. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П.Ф. Кулинич. – К.: Логос, 2011. – 688 с.
11. Козырь О.М. Особенности правового режима земель поселений / О.М. Козырь // Экологическое право. – 2005. – № 1. – С. 27.

Надійшла до редколегії 04.04.13

И. Костяшкин, канд. юрид. наук, доц.
Хмельницький університет управління і права, Хмельницький

ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ ФУНКЦИИ ПРИ РАСПРЕДЕЛЕНИИ ЗЕМЕЛЬ ПО ЦЕЛЕВОМУ НАЗНАЧЕНИЮ

В статье исследованы актуальные проблемы осуществления полномочий собственниками и пользователями земельных участков, исходя из порядка установления и изменения целевого назначения земель. По результатам исследования предложены направления совершенствования существующей системы распределения земель на основе обеспечения социальной функции права собственности на землю в Украине.

Ключевые слова: социальная функция, право собственности на землю, целевое назначение земель, категория земель, планирование территории, зонирование.

I. Kostyashkin, Candidate of Law, Associate Professor
Khmelnitsky University of Management and Law, Khmelnytsky

LEGAL BASIS FOR SOCIAL FUNCTIONS LAND DISTRIBUTION BY PURPOSE

Topical problems of exercise of the powers by owners and users of appropriate land plots due to the installation and change of target land allocation are analyzed in the article. Following the proposed research, directions for improvement of the existing system of land distribution on the basis of the social function provision of land ownership in Ukraine are offered.

Keywords: social function, ownership of the land, target land allocation, land category, territory planning, zoning.

УДК 34.01

Н. Кабанець, канд. юрид. наук
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ЗМІНА ХАРАКТЕРУ СИСТЕМИ НАУКОВИХ ЗНАТЬ ПІД ВПЛИВОМ НАУКОВОГО МЕТОДУ В МОДЕРНІ

Аналізується питання взаємозв'язку розвитку традиційної філософсько-наукової системи знань (епістемі) та наукового методу в період Модерну. Розглядається позиція наукових шкіл, що вплинули на зміну класичних уявлень про характер, цілі та соціальне призначення науки.

Ключові слова: класична епістема, науковий метод, наукова школа.

Питання взаємозв'язку розвитку наукових систем знань та методів пізнання розглядається в рамках філософії науки та методології наукових досліджень, є базовими темами для розгляду в теорії пізнання та епістемології [1, с.15-18]. Ці філософські дисципліни виступають фундаментальними для предмету методології юридичної науки, оскільки остання спирається на їх теоретичні розробки, доповнюючи власним конкретно-прикладним змістом. Однак, цей процес впливу не є однобічним. Слід відмітити, що саме за сприяння представників *школи відродженого природного права* була суттєво скорегована загальна класична парадигма розвитку науки в другій половині XIX ст. Це був внесок гуманітарних прикладних досліджень в розвиток предмету наукознавства. Згодом, саме дослідження гуманітарного характеру обумовили зміну класичної концепції науки в період некласики та постмодерну, характерних для XIX-XX ст. [2, с.360].

Слід зазначити, що питання епістемології наукового дослідження були сформульовані в Постмодерній науці XX ст. Мішелем Фуко, Томасом Куном, Полем Фейєрабандом, Імре Лакатосом, Карлом Поппером та ін. У вітчизняній та російській філософії науки дослідженням впливу наукового методу на становлення класичної

епістемі займалися, зокрема, Бахтін М.М., Добронравова І.С., Ільїн В.В., Ільєнков Е.В., Копнін П.В., Кохановський В.П., Лекторський В.А., Нікіфоров А.Л., Рузавін Г.І., Секундант С.Г., Чуйко В.Л. та ін.; роль наукових шкіл у формуванні системи знань розглядалася Гусєвим В.І., Канке В.А., Кесседі Ф.Х., Кондзьолкою В.В., Нарським І.С., Савальским В.О. та ін.; особливості гуманітарного (зокрема, правового) дослідження відносно природничого та специфіка юридичних наукових методів була предметом ґрунтовних досліджень в роботах Кельмана М.С., Овчиннікова А.І., Полякова О.В., Тарасова М.М., Честнова І.Л. та ін.

Однак, процес становлення класичної наукової системи знань в період Модерну під впливом формування концепції наукового методу та уточнення цієї концепції для гуманітарних наук продовжує викликати зацікавленість. Це питання виходить на проблему збереження цінностей традиції наукового пізнання в процесі зміни наукових парадигм, що є предметом розгляду в сучасну постмодерну епоху.

Методи *генетичного аналізу* та *наукової реконструкції* допоможуть нам у цій статті з'ясувати деякі особливості зміни характеру класичної філософської системи наукових

